

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 181

Valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2021-2031 hyväksyminen KV

2869/00.05.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho, p. 040 595 4543

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisesti valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2021–2031.”

Perusteluosa

Lahden kaupunkiseudulle on valmisteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2021 - 2031. Neuvottelutulos valmisteluun osallistuneiden osapuolten kesken saavutettiin 22.4.2021 ja päätettiin lähettää sopimuksen osapuolille hyväksyttäväksi.

Sopimuksella edistetään Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja

kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden toteutumista Lahden kaupunkiseudulla.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) perustuu Lahden kaupunkiseudun seitsemän kunnan, Päijät-Hämeen liiton ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämistä. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin osapuolten yhteisiin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sopimuksen toimenpiteillä luodaan edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle ja liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamiselle ja kehittämislle. Tavoitteena on edistää vähähiilistä ja kestävä yhdyskuntarakennetta ja sitä tukevaa liikennejärjestelmää, parantaa elinympäristön viihtyisyyttä ja sosiaalista kestävyttä sekä mahdollistaa sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus. Tavoitteena on torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta. Tavoitteena on kasvattaa kestävien liikkumismuotojen osuutta liikennesuoritteesta, parantaa liikenneturvallisuutta ja liikennejärjestelmän taloudellisuutta sekä lisätä työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuutta.

Lahden kaupunkiseudun tavoitteena on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti kunnianhimoisena edelläkävijänä hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamisessa. Lahden kaupungin tavoitteena on hiilineutraalius jo vuonna 2025. Päijät-Hämeen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, Lahden kaupunki on ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina vuonna 2021 Euroopan ympäristöpääkaupunki.

Lahden seutu jatkaa Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -teemojen kehittämistä. MAL-sopimuksen toimenpiteiden tavoitteena on tukea seudun hiilineutraaliustavoitteita sekä ympäristöpääkaupunkivuoden toteutusta.

Sopimuksessa määritellään tavoitetila ja seuraavien 11 vuoden kehityspolku sekä keskeisimmät konkreettiset ja vaikuttavimmat ja kuntien keskinäistä ja/tai kuntien ja valtion yhteistyötä edellyttävät maankäyttöä, asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat konkreettiset toimenpiteet vuosille 2021–2023. Sopimus tarkistetaan rullaavasti eduskuntavaalikausittain.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 47 kappaletta jaoteltuna seuraaviin kolmeen teemaan:

- Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä,
- Asuminen ja elinympäristön laatu,
- Elinvoimainen Lahden kaupunkiseutu.

Sopimuksessa on seuraavia taloudellisesti keskeisiä Lahtea koskevia toimenpiteitä:

Lahden seudun kuntien haettavaksi on osoitettu vähintään yksi (1) miljoonaa euroa valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushaun yhteydessä vuonna 2021. Kunnat osallistuvat rahoitettavien hankkeiden kustannuksiin 50 prosentilla. Traficom toteuttaa investointiohjelman hankehaun ja myöntää rahoituksen.

Valtio osoittaa Lahden kaupunkiseudun tärkeisiin liikennejärjestelmän toimivuutta, kestävyyttä ja turvallisuutta edistäviin kustannustehokkaisiin liikenneverkon parantamishankkeisiin (suunnitteluun ja toteutukseen) vuosina 2022-23 yhteensä 3,3 miljoonaa euroa Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Rahoitusta kohdennetaan ja toimenpiteet priorisoidaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä sovittavalla tavalla kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät näiden toimenpiteiden rahoittamiseen vastaavan summan.

Sopimuksella valtio sitoutuu avustamaan Lahden seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita 4,365 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2021-2023. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa MAL-sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Lisäksi valtio osoittaa ilmastoperusteista joukkoliikenteen avustusta Lahden seudun haettavaksi miljoona euroa vuodessa eli yhteensä 3 miljoonaa euroa vuosina 2021-2023. Seudut voivat hakea avustuksia myös valtakunnallisen haun yhteydessä. Valtionavustus kohdistetaan puhtaan käyttövoiman joukkoliikennepalvelujen kehittämiseen ja ostoon siten, että Lahden tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen uusissa sopimuksissa kaikki hankittava liikenne ajaa puhtaan käyttövoiman ajoneuvoilla. Tuen saajan tulee raportoida avustuksella saavutettu päästövähennys Traficomien antaman ohjeistuksen mukaan.

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä yhteensä 1,4 miljoonalla eurolla vuosina 2022-2023. Avustukset ovat hakuperusteisia.

Joukkoliikenteeseen kohdistuvan valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät julkisen henkilöliikenteen palveluihin vastaavan summan.

Valtio osoittaa puurunkoisten kerrostalojen 5000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta keskusta-alueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle rakennettaville pitkän korkotuen muille kuin erityisryhmille tarkoitetuille vuokra-asunnoille.

Valtio osoittaa seudun kunnille kunnallistekniikka-avustuksia. Painopiste kunnallistekniikka-avustusten kohdentamisessa on keskusta-alueiden ja joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden täydennysrakentamisessa.

Valtio, Päijät-Hämeen liitto ja kunnat sitoutuvat tällä sopimuksella toteuttamaan ja edistämään näitä toimenpiteitä. Sopimus tulee voimaan, kun se on kaikkien osapuolten osalta hyväksytty ja allekirjoitettu.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukiello

Kv: kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: TEM, Päijät-Hämeen liitto, sopimuksen osapuolena olevat kunnat